

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.I.833/2019/7.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Feleky István a tanács elnöke, Dr. Domonyai Alexa előadó bíró,
Dr. Gimesi Ágnes bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2019. november 26.
Az ügy tárgya: kábítószer-kereskedelem büntette
Terhelt(ek): terhelt társai
Első fok: Veszprémi Törvényszék 12.Fk.673/2017/41. ítélet, 2018. február 23.
tárgyalás
Másodfok: Győri Ítéltábla Fkf.II.57/2018/52. ítélet, 2018. szeptember 19.
nyilvános ülés
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: V. rendű terhelt védője, VI. rendű terhelt védője
Az indítvány iránya: terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a kábítószer-kereskedelem büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben a VI. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Veszprémi Törvényszék 12.Fk.673/2017/41. számú ítéletét és a Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság Fkf.II.57/2018/52. számú ítéletét VI. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja; megállapítja, hogy az V. rendű terhelt tekintetében a megtámadott határozat nem emelkedett jogerőre, ezért az V. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elutasítja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

- [1] I. A Veszprémi Törvényszék a 2018. február 23. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 12.Fk.673/2017/41. számú ítéletével:
V. rendű terheltet bűnösnek mondta ki tártettesként elkövetett kábítószer-kereskedelem büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 176. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont]. Ezért öt 5 év 6 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 7 év közügyektől eltiltásra és 100 napi tétel, napi tételenként 2.000 forint, összesen 200.000 forint pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének letöltése utáni napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett továbbá vagyonek Kobzásról, az előzetes fogvatartás

beszámításáról, a lefoglalt bűnjelekről, a pénzbüntetés esetleges átváltoztatásáról és a bűnügyi költségről.

- [3] VI. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett kábítószer-kereskedelem büntetében [Btk. 176. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont]. Ezért őt 5 év 3 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 7 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének letöltése utáni napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett továbbá vagyonek Kobzáról és a bűnügyi költségről.
- [4] A VI. rendű terhelt tekintetében kétirányú, az V. rendű terhelt tekintetében védelmi fellebbezések alapján másodfokon eljáró Győri Ítéltábla a 2018. szeptember 19. napján tartott nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett Fkf.II.57/2018/52. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét az V. rendű és VI. rendű terhelt tekintetében megváltoztatta: az V. rendű terhelt cselekményét kábítószer birtoklása vétségének [Btk. 178. § (6) bekezdés] is minősítette, a joghátrányokat halmazati büntetesként tekintette kiszabottnak és korrigálta a lefoglalt bűnjelekre vonatkozó rendelkezést; a VI. rendű terhelt tekintetében a vagyonek Kobzást mellőzte.
- [5] Egyebekben - az V. rendű terhelt tekintetében az őrizet utolsó napjának megjelölése mellett - mindkét terhelt tekintetében helyben hagyta az elsőfokú bíróság ítéletét.
- [6] II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az V. rendű terhelt védője és a VI. rendű terhelt védője együttes felülvizsgálati indítványt terjesztett elő a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) 648. § a) és b) pontját, s a 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontját megjelölve: a bűncselekmény törvénysértő minősítése folytán törvénysértő büntetés kiszabása miatt, a kábítószer-kereskedelem alapesetként [Btk. 176. § (1) bekezdés] minősítése és enyhébb büntetés kiszabása érdekében.
- [7] A Kúria előrebocsátja, hogy - mivel későbbi megokolás mellett az V. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványát elutasítja - a felülvizsgálati indítvány indokait kizárólag a VI. rendű terhelt cselekménye kapcsán vizsgálhatta.
- [8] 1. A VI. rendű terhelt védője felülvizsgálati indítványának indokai szerint téves a bünszövetségben elkövetés mint minősített eset megállapítása, s ezért törvénysértően eltúlzott a kiszabott büntetés is.
- [9] Az ítéleti tényállás 3/c. pontja a bünszövetség tekintetében nem tartalmaz semmiféle tény megállapítást. Nem állapítja meg, hogy a terheltek a szervezett elkövetésben előzetesen megállapodtak volna, és a tényállásból a magasabb szervezetség hallgatóságos létrehozására sem lehet következtetést vonni.
- [10] A kábítószer-kereskedelem szükségszerűen legalább két elkövető interakcióját igényli. Az is egyértelmű, hogy ha a felek között sikeresen létrejön az első üzlet, a vásárló valószínűleg a második alkalommal is ugyanahhoz az eladóhoz fordul a kábítószer beszerzése érdekében. A bíróság helytelen értelmezése azt jelentené, hogy kettőjük viszonyában már ebben az esetben is létrejön a bünszövetség.
- [11] A bünszövetség megállapításához a társtetteségnél magasabb fokú szervezetség szükségeltetik. Ehhez szükséges a „mindig több” bűncselekmény elkövetésére irányuló előzetes megállapodás. A társtettesek által az ugyanolyan jellegű bűncselekmények ad hoc módon, szervezetség nélküli ismétlése nem meríti ki a bünszövetség fogalmát (BH 1999.8.).
- [12] 2. V. rendű terhelt védője kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság ugyan további olyan bűncselekményben is megállapította védenca bűnösségét, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett, s így a másodfokú ítélet ellen fellebbezésnek van helye [Be. 615. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont], ám a másodfokú bíróság erről a védenca és őt nem nyilatkoztatta, s ezáltal nem volt lehetőségük fellebbezés bejelentésére.
- [13] A Legfőbb Ügyészség az Fk.Bf.285/2019/2. számú átiratában a VI. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványát nem tartotta alaposnak, míg az V. rendű terhelt védője felülvizsgálati indítványának érdemi elbírálására nem látott törvényes lehetőséget.
- [14] 1. A VI. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa nem alapos.

- [15] A felülvizsgálatban irányadó tényállás [Be. 659. § (1) bekezdés] egyrészről a másodfokú bíróság kiegészítésével, helyesbítésével irányadó (EBH 2011.2385.), másrészről annak része a jogerős határozat indokolásának bármely részében rögzített, a büntetőjogi főkérdések megítélése körében jelentős minden ténymegállapítás (BH 2006.392.), továbbá nem kizárólag a történeti tényállás, hanem az indokolás további részében tett tényből vont ténybeli következtetések és az ún. tudati ténynek tekinthető történeti tények (Bfv.II.978/2017/6., Bfv.II.1279/2017/5.), s ha az irányadó tényállás egyidejűleg akár primer, akár secunder tényként és értelemszerűen jogkövetkeztetésként is tartalmazza az elkövető cselekvésével kapcsolatos tudati tényeket, akkor ezekre is érvényesül a támadhatatlanság szabálya (Bfv.II.1424/2015/9., Bfv.II.1643/2015/4.).
- [16] Minderre figyelemmel a VI. rendű terheltre vonatkozó 3/c. pont, 3/e. pont (elsőfokú ítélet 21. oldal 6. és 9. bekezdés), 4. pont (elsőfokú ítélet 22. oldal 2. és 4. bekezdés) és 7. pont alatt rögzített részben tudati tényként körülírt, részben tényből tényre vont következtetésekkel tett megállapítások is a tényállás részei.
- [17] Az elsőfokú ítélet 51. oldal 5. bekezdése, 52. oldal 5. bekezdése, 56. oldal 3. és 4. bekezdése, valamint a másodfokú ítélet 15. oldal 4. bekezdésében foglalt ténymegállapításokra figyelemmel nem sértettek törvényt a bíróságok, amikor megállapították a bünszövetségben elkövetést és ennél fogva a VI. rendű terhelt bűnösségét a kábítószer-kereskedelem minősített büntetében.
- [18] Az irányadó tényállás szerint kétségek nélkül megállapítható, hogy a VI. rendű terhelt előzetes megbeszélés alapján, anyagi eszköz átvételét követően, kihasználva jó és rendszeres viszonyát az V. rendű terhelttel, az I. rendű terheltnek is kábítószer vásárolt azért, hogy azt tovább értékesítse. Az I. rendű, II. rendű, IV. rendű, V. rendű, VI. rendű és VII. rendű terheltek között létrejött megállapodásnak megfelelően huzamosabb ideig történtek a vásárlások, egymással rendszeresen kapcsolatot tartottak, a kábítószer beszerzése és értékesítése során együttműködtek.
- [19] Az indítvány azon részei, amelyek a tényállásban nem szereplő vagy azokkal ellentétes tényekre vonatkoznak, a törvényben kizártak és érdemi felülvizsgálat tárgyát nem képezhetik.
- [20] A IV. BED számú büntető elvi döntés szerint a közreműködőknek, tehát a bünszövetség tagjainak a megállapodása több bűncselekmény megvalósítását célozza anélkül, hogy minden egyes bűncselekmény végrehajtásának a részleteit megszerveznék. A kábítószer-kereskedelem során a tartós és rendszeres szállítói-megrendelői kapcsolat, az annak keretében megvalósuló adásvételek előzetes megállapodásán nyugvó, előre megszervezett ügyletek (BH 2017.178.).
- [21] Ezért a VI. rendű terhelt cselekményének jogerős ítéleti minősítése törvényes, ennek megfelelően a vele szemben kiszabott joghátrány is megfelel az anyagi jogszabályoknak.
- [22] A Legfőbb Ügyészség indítványozta a VI. rendű terhelt tekintetében a megtámadott határozat tanácsulésen történő hatályában fenntartását.
- [23] 2. Az V. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítvány érdemi elbírálására nincs törvényes lehetőség.
- [24] A kábítószer-kereskedelem büntette és kábítószer birtoklásának vétsége valóságos anyagi halmazatot képez. Az utóbbi bűncselekményben az elsőfokú bíróság nem, míg a másodfokú bíróság megállapította az V. rendű terhelt bűnösségét, ami ellentétes döntés [Be. 615. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont].
- [25] A másodfokú bíróság ítéletének rendelkező részében nem szerepel, hogy az ítélet ellen fellebbezésnek van helye, a nyilvános ülés jegyzőkönyve szerint nem történt kioktatás a fellebbezés lehetőségéről és megállapításra került, hogy az ítélet a kihirdetés napján jogerőre emelkedett az V. rendű terhelt tekintetében (is), s az ítélet az V. rendű terhelt tekintetében (is) jogerősítő záradékkal lett ellátva.
- [26] A másodfokú bíróság ítélete mégsem emelkedett jogerőre, mert az arra jogosultak a fellebbezési jogukat nem gyakorolhatták. Felülvizsgálatnak kizárólag a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen van helye (Be. 648. §). A jogerő téves megállapítása esetén felülvizsgálatnak nincs helye (BH 2015.151., Bfv.I.603/2005/2.). A téves jogerősítő záradékhoz a bíróság nincs kötve (BH 2015.151.),

azt utóbb maga is módosíthatja, megváltoztathatja (BH 2015.151., BH 1985.408.), hatályon kívül helyezheti (BH 2016.329.).

- [27] Ekként a másodfokú ítélet jogerősítő záradékát az V. rendű terhelt tekintetében hatályon kívül kell helyezni, az ítéletet a másodfellebbezésre jogosult V. rendű terheltnek és védőjének a Be. 582. § (3) bekezdése szerinti figyelmeztetéssel kell kézbesíteni (BH 2014.11.), majd a perorvoslati nyilatkozatok ismeretében fel kell terjeszteni a harmadfokú bírósághoz, vagy jogerő esetén a felülvizsgálati indítványt elbírálás végett a Kúriának kell megküldeni (BH 2014.11.).
- [28] A Legfőbb Ügyészség indítványozta az V. rendű terhelt tekintetében a felülvizsgálati eljárás tanácsülésen történő megszüntetését, és az ügyiratok visszaküldését a másodfokú bírósághoz.
- [29] A Kúria a 2019. október 3. napján tartott tanácsülésen meghozott Bfv.I.833/2019/4. számú végzésével az V. rendű terhelttel szemben kiszabott és 2018. szeptember 20. napjától foganatba vett szabadságvesztés büntetés félbeszakítását rendelte el.
- [30] Az V. rendű terhelt és védője, a VI. rendű terhelt és védője nem tett észrevételt a Legfőbb Ügyészség indítványára.
- [31] **III.** Az V. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa a törvényben kizárt, míg a VI. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa nem alapos.
- [32] 1. Az V. rendű terhelt védője szerint a másodfokú ítélet kihirdetésekor a másodfellebbezésben álló jogorvoslati jogát ő és a védelem nem gyakorolhatta.
- [33] A másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntése esetén [Be. 615. § (1) bekezdés]. Ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság a vádlott bűnösségét olyan bűncselekményben állapította meg, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett [Be. 615. § (2) bekezdés c) pont].
- [34] Az elsőfokú bíróság az EBH 2016.B.15. számú döntésre hivatkozással nem, míg a másodfokú bíróság kimondta, hogy az V. rendű terhelt cselekménye kábítószer birtoklása vétségének [Btk. 178. § (6) bekezdés] is minősül.
- [35] A másodfokú ítélet indokai szerint az elsőfokú ítélet tényállásában rögzítésre került, hogy 2015 novemberétől 2016 áprilisáig az V. rendű terhelt kábítószer fogyasztott és azzal kereskedett, valamint ezt követően 2017. május 31. napján fogyasztott kábítószer, s emellett csekély mennyiséget, saját fogyasztás céljából tartott magánál.
- [36] A másodfokú bíróság - eltérően az elsőfokú bíróság döntésétől - arra a jogi következtetésre jutott, hogy mivel a kereskedelem és a fogyasztás közötti szubszidiaritás csak egyidejű elkövetés esetén érvényesülhet, és V. rendű terhelnél az elkövetési idő nem azonos időszakra esik, a két cselekmény között több mint egy év telt el, ezért ez halmazati értékelést tesz szükségessé (másodfokú ítélet 15. oldal 3. bekezdés).
- [37] Következésképp a másodfokú bíróság a terhelt bűnösségét olyan bűncselekményben állapította meg, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett. Az V. rendű terhelt terhére az elsőfokú ítéletben megállapított kábítószer-kereskedelem büntette [Btk. 176. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] és a másodfokú ítéletben terhére rótt kábítószer birtoklása vétsége [Btk. 178. § (6) bekezdés] egymással anyagi halmazatban állnak, ekként ez utóbbi bűncselekményben a bűnösség megállapítása kétség kívül a másodfokú ítéletben történt.
- [38] Más a helyzet a másodfokú ítéletben megállapított olyan bűncselekmény kapcsán, ami a terhelt terhére már az elsőfokú ítéletben megállapított bűncselekménnyel alaki halmazatban áll. Az ilyen másodfokú ítéleti változtatás nem eredményez a bűnösség kérdésében eltérő döntést, csupán annak a bűncselekménynek a minősítését érinti, amelyben az elsőfokú bíróság a terhelt bűnösségét már megállapította (BH 2019.73.).
- [39] Jelen ügyben azonban nem erről van szó: az eltérő döntés nem a már megállapított bűncselekmény minősítését érinti, hanem a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletben megállapított tényállás alapján a kábítószer-kereskedelemtől térben és időben elkülönülő további fogyasztói magatartásban állapította meg az V. rendű terhelt bűnösségét, így e cselekmények valóságos anyagi bűnhalmazatot

alkotnak.

- [40] Az ellentétes döntés folytán az V. rendű terhelt további bűnösségét megállapító rendelkezés ellen az arra jogosultak fellebbezési joga a másodfokú ítélet kihirdetésekor megnyílt, és miután valamennyi jogosult a nyilvános ülésen jelen volt, azt a kihirdetéskor nyomban, vagy három munkanapon belül lehetett volna bejelenteni [Be. 589. §, 582. § (1) bekezdés].
- [41] Egyébiránt ez - szemben az V. rendű terhelt védőjének állításával - független attól, hogy a másodfokú bíróság hivatalból nem biztosította a másodfellebbezés lehetőségét.
- [42] Miután az ügydöntő határozat nem emelkedett jogerőre, a kiszabott büntetés végrehajtására sem kerülhetett volna sor [Be. 456. § (3) bekezdés]. A Kúria ezért szakította félbe a szabadságvesztés végrehajtását.
- [43] A másodfokú bíróság az ítéletét 2018. szeptember 19-én mégis - tévesen - az V. rendű terhelt tekintetében (is) jogerősítő záradékkal látta el. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a harmadfokú eljárás lefolytatására a továbbiakban nem lenne lehetőség, hiszen a Be. 459. § (1) bekezdése szerinti jogerőre emelkedést megállapító záradék önálló jogerőhatással nem bír, ahhoz a bíróság nincs kötve (BH 1985.408., BH 2015.151.). Nincs perjogi különbség a jogerőre emelkedés téves megállapítása és a jogorvoslati jog téves kizárása között. Mindkettő ahhoz vezet, hogy az adott határozat nem emelkedik jogerőre, a határozattal szembeni jogorvoslat elvonásának nincs önálló jogerőhatása, ahhoz a határozatot hozó bíróság nincs kötve, azt hatályon kívül helyezheti (BH 2016.329.).
- [44] A másodfokú bíróságnak az V. rendű terhelt tekintetében a jogerősítő záradékot hatályon kívül kell helyeznie, az ítéletét az azzal szembeni fellebbezés jogára kioktatással az arra jogosultakkal kézbesítés útján kell közölni [Be. 455. § (1) bekezdés, 603. § (1) bekezdés]. Fellebbezés esetén az iratokat a harmadfokú elbírálás érdekében a Kúriához kell felterjeszteni, amennyiben pedig az ítélet jogerőre emelkedik, az iratokat a felülvizsgálati eljárás lefolytatása végett kell a Kúriának megküldeni [Be. 589. §, 582. § (3) bekezdés, BH 2014.11.].
- [45] Mivel pedig felülvizsgálatnak kizárólag a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen van helye (Be. 648. §), az V. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítvány érdemi elbírálására nincs törvényes lehetőség, a felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt [Be. 656. § (2) bekezdés a) pont]. Következésképpen a felülvizsgálati eljárás idő előtti, annak lefolytatására csak a másodfokú határozat jogerőre emelkedését követően kerülhet sor.
- [46] 2. A VI. rendű terhelt védője szerint törvénytörő a bűncselekmény minősítése a bünszövetség mint minősítő körülmény törvénytörő megállapítása miatt.
- [47] Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt helye van [Be. 648. § a) pont]. A büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a bűncselekmény törvénytörő minősítése miatt szabott ki törvénytörő büntetést és/vagy alkalmazott törvénytörő intézkedést [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat ba) és bb) alpont].
- [48] A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amelynek csak a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt okokból van helye, a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja.
- [49] A felülvizsgálat alapvető szabálya, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [50] A tényállás irányadó jellege azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Ide értendő a bizonyítási indítványok elutasítása is, mert azok indokoltságát a bíróság vizsgálat tárgyává teszi, ám szükségtelennek találja a tényállás

tisztázásához. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

- [51] A tényállás megállapítása a rendes eljárást folytató bíróságok - mindenekelőtt az elsőfokú, valamint bizonyos törvényi megszorítással másodfokú és harmadfokú bíróság - feladata. A másodfokú bíróság a határozatát főszabályként az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja [Be. 591. § (1) bekezdés], azt azonban az ítélet részbeni megalapozatlansága esetén kiegészítheti, illetve helyesbítheti, s akár eltérő tényállást is megállapíthat (Be. 593. §). Az adott szabályozási környezetben hasonlóképpen volt ez a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) hatálya alatt is (EBH 2011.2385.I.). A harmadfokú bíróság a határozatát főszabályként arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta [Be. 619. § (1) bekezdés] azzal, hogy azt kiegészítheti, illetve helyesbítheti [Be. 619. § (3) bekezdés]. Mindebből következően a tényállás a felülbírálatot végző másodfokú és harmadfokú bíróság korrekciójával irányadó a felülvizsgálati eljárásban.
- [52] A Legfelsőbb Bíróság, illetőleg a Kúria felülvizsgálati ügyekben folytatott gyakorlata a tényálláshoz kötöttségének ténybeli terjedelmét a támadott ügydöntő határozat szoros értelmében vett tényállást megállapító részében megállapított tényeknél tágabbnak tekinti. E szerint a tényállás az ítélet egészében és tartalmilag vizsgálendő: ezért a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényálláshoz tartozónak kell tekinteni a jogerős határozat indokolása bármely részében szereplő minden ténymegállapítást, amely az elbírált bűncselekmény büntetőjogi megítélésénél jelentős (EBH 2013.B.2. indokolás, BH 2015.216.I., BH+ 2014.9.388.I., BH 2015.216.I., BH 2013.237., BH 2013.53., BH 2006.392.). Ennek megfelelően tehát a tényálláshoz tartoznak az indokolásban (az indokolás tényálláson kívüli részében) írt, de tartalmilag tényeket rögzítő részek is (BH 2015.216.I.).
- [53] A Kúria - a Bfv.II.1256/2015/5., Bfv.II.1424/2015/9., Bfv.II.1643/2015/4. és Bfv.II.1358/2016/6. számú határozataiban már kifejtettekre támaszkodó - BH 2018.239. számú döntésében megfogalmazottak szerint:
- [54] ([35]) Az ítéleti tényállás személyi és történeti részében rögzített ténymegállapítások nem kizárólag fizikai jellegű külső történések, de ún. belső történések, tudati tények is lehetnek (BH 2005.167.). A tudattartalom ténybeli megállapítása lehet a tényállás része, ezért a tudati tények a felülvizsgálati eljárásban nem vitathatóak (BH 2011.3.), másként fogalmazva: a tényállás részét képező tudati tények sérelmezése a tényállás tilalmazott támadása miatt a törvényben kizárt (Bfv.II.818/2014/6.).
- [55] ([36]) A BH 2011.3. döntés indoklása ezt szemléletessé tette: „Az ügyben eljáró bíróságok ténybeli következtetéssel állapították meg, hogy a terhelt azért vágott a sértett járműve elé, mert meg akarta állítani. A sértett az ütközést csak úgy tudta elkerülni, hogy a járdára felhajtott, a közvetlen veszélyhelyzet fennállt. Ebből következően az irányadó tényállás támadását jelenti annak vitatása, hogy a terhelt közlekedési szabályszegése és ezzel okozati összefüggésben a közvetlen veszélyhelyzet kialakítása nem volt szándékos. Ezért a Be. 423. § (1) bekezdésében írtakra figyelemmel a felülvizsgálati indítvány ebben a részében törvényben kizárt.”
- [56] ([37]) Egyfelől a tényből tényre vont következtetés is tény, másfelől a jogkövetkeztetésnek is ténybeli alapon kell nyugodnia akkor is, ha a jogkövetkeztetés közvetlenül egy vagy több megállapított tényből került levonásra. (Ellenkező esetben a jogkövetkeztetés, mint tudati tény nem is volna kontrollálható.) Ebből pedig az következik, hogy - mivel az ítéleti tényállás részei lehetnek a tudati tények is - amennyiben az irányadó tényállás egyidejűleg akár primer, akár sekunder tényként és értelemszerűen jogkövetkeztetésként is tartalmazza az elkövető cselekvésével kapcsolatos tudati tényeket, akkor ezekre is érvényesül a támadhatatlanság szabálya.
- [57] ([38]) A tényállás részévé tett tudati tények vitathatósága azonban csak akkor eshet el, amennyiben a szűkebb értelemben vett tényállásba tartozó külső, a külvilágban megjelenő tényekből, életbeli jelenségekből a belső tények valóban következnek (Bfv.II.1256/2015/5.).

- [58] Valamely tudati elem, tudati tény beépítése a ténymegállapítások sorába - ha nem is követelmény, de - elfogadható a bíróságok részéről. A lényeg az, hogy a szűkebb értelemben vett történeti tények és a beépített tudati tény között kétségtelenül fennálló organikus (szerves) kapcsolódás legyen. Ha nem bomlik meg a történeti tények és a beépített tudati tény kapcsolódásának szerves kapcsolata, kifogás nem tehető.
- [59] Az irányadó tényállás alapvetően 3/c. pontja - kiegészülve a 3/e. pont, a 4. pont és a 7. pontbeli utalásokkal - rögzíti a VI. rendű terhelt terhére megállapított cselekményeket.
- [60] Az irányadó tényállás lényege szerint a VI. rendű terhelt 2015 novemberétől 2016 márciusáig terjedő időszakban az V. rendű terhelttől, az általa vidéken beszerzett kábítószerből legalább hét alkalommal kábítószer, marihuánát vásárolt, illetve annak egy részét két alkalommal az I. rendű terheltnek átadta, aki a megszerzett kábítószer értékesítette. Az I. rendű terhelt egyebek mellett a VI. rendű terheltnek is kábítószer adott el, akik az így megszerzett marihuánát saját vevőik részére tovább értékesítették. Az I. rendű terhelt 2015. évben is értékesített marihuánát a VI. rendű terheltnek, majd 2016. évtől legalább ötször adott el neki alkalmanként legkevesebb 20 gramm mennyiségben. A VI. rendű terhelt továbbá 2016. május 14. napján marihuánás cigarettát fogyasztott.
- [61] Mindezekon túl - amint a Legfőbb Ügyészség megjelölte - az irányadó tényállás részének tekintendők az alábbi ítéleti megállapítások is:
- [62] Az I.-VIII. rendű - köztük a VI. rendű - terheltek tevékenysége már a kábítószer beszerzésekor arra irányult, hogy a beszerzett mennyiséget részben vagy egészben haszonnal tovább értékesítsék (elsőfokú ítélet 51. oldal 5. bekezdés). Az V. rendű vádlott a saját fogyasztásán túl egyértelműen azért szerzi be forrásától a kábítószer, hogy azt tovább értékesítse, részben a szintén ezen tevékenységet folytató VI. rendű terhelt felé (elsőfokú ítélet 52. oldal 5. bekezdés). Az V. rendű és a VI. rendű terheltek között hallgatólagos együttműködés alapján rendszeresen ismétlődően került sor kábítószer adásvételre, oly módon, hogy a VI. rendű terhelt a csopaki forrásból az V. rendű terhelt által megszerzett kábítószer mennyiség nagy részét - melyet az V. rendű terhelt nem tartott meg saját fogyasztásra - túlnyomó részt felvásárolta. Az V. rendű terhelt pontosan számított rá, hogy a VI. rendű terhelt ezt a mennyiséget, rendszeresen annak beszerzését követően megveszi, állandó vevőnek volt tekinthető, hiszen ő maga is tovább értékesítette részben a megvásárolt mennyiség egy részét, melyről az V. rendű terhelt is tudomással bírt. A VI. rendű terhelt tudta, hogy mikor és mennyi kábítószer szerez be az V. rendű terhelt, azzal számolt, egymással e körben a terheltek zökkenőmentesen, rendszeresen és ugyanolyan módon kapcsolatot tartva együttműködtek, az V. rendű terhelt alacsonyabb árral is „jutalmazta” a vele jó kapcsolatban lévő, állandó vevőnek számító VI. rendű terheltet (elsőfokú ítélet 56. oldal 3. bekezdés.). A VI. rendű terhelt előzetes megbeszélés alapján, anyagi eszköz átvételét követően, kihasználva jó és rendszeres viszonyát az V. rendű terhelttel, az I. rendű terheltnek is kábítószer vásárolt, azért hogy az I. rendű terhelt azt majd jó haszonnal tovább értékesítse (elsőfokú ítélet 56. oldal 4. bekezdés).
- [63] Ekként a bünszövetség minden eleme egyértelműen felismerhető, hiszen a fent nevezett (I-II. rendű, IV-VII. rendű) terheltek között létrejött megállapodásnak megfelelően huzamosabb ideig történtek vásárlások, rendszeresen tartották egymással a kapcsolatot, személyesen, telefonon, sms, e-mail, Facebook üzenetek által (másodfokú ítélet 15. oldal 4. bekezdés).
- [64] A kifejtettek alapján a VI. rendű terhelt tekintetében a bünszövetség tényállási elemeit, személyi és tárgyi jellemzőit az irányadó tényállás hiánytalanul tartalmazza. A VI. rendű, az I. rendű és az V. rendű terheltek szervezett üzleti kapcsolata magába foglalta az előzetes megállapodás létrejöttét, az adásvételek megszervezését és láncolatos megvalósítását, a hosszabb távú együttműködést.
- [65] A bünszövetségben elkövetés megállapíthatóságának elemzését kimerítően tartalmazza a Kúriának az ügyben más terhelteket érintően korábban lefolytatott felülvizsgálati eljárásban meghozott Bfv.I.205/2019/9. számú határozata az alábbiak szerint:
- [66] A Btk. 459. § (1) bekezdés 2. pontja szerint bünszövetség akkor létesül, ha két vagy több személy

bűncselekményeket szervezeten követ el, vagy ebben megállapodik, és legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérlik, de nem jön létre bűnszervezet.

- [67] A bűnszövetségről a Legfelsőbb Bíróság IV. számú Büntető Elvi Döntése adott iránymutatást, amely ma is helytállónak tekinthető. Eszerint a bűnszövetség lényege a bűncselekmények - vagyis egynél több bűncselekménynek - szervezett elkövetése, azaz nemcsak egy meghatározott bűncselekménynek, hanem magának a bűnözésnek a megszervezése. Ebben jelentkezik a társas bűnelkövetésnek a társtettséghez képest minőségileg eltérő és lényegesen nagyobb társadalomra veszélyességet tükröző formája.
- [68] A fentieknek megfelelően a töretlen bírói gyakorlat az alábbiak szerint ítéli meg a bűnszövetséget:
- [69] A bűnszövetséghez nem szükséges, hogy az elkövetők valamennyi cselekményre, azok részleteire kiterjedően előzetesen mindenben megállapodjanak, hanem e minősítő körülmény megállapíthatóságához elegendő a hallgatólagos, de félreérthetetlenül ismétlődő bűnözésre irányuló magatartás is (BH 2017.253.).
- [70] Bűnszövetségben követik el a bűncselekményeket azok a terheltek, akik több mint egy éven át szervezeten együttműködve, a megrendelés, szállítás és elosztás feladatait megosztva folytatnak kábítószer-kereskedelmet. A bűncselekmény szervezett elkövetése a bűnszövetség ismérveit hiánytalanul megvalósítja, és annak megállapíthatóságát nem befolyásolja, hogy e szoros és rutinos együttműködés mellett minden egyes részcselekményre nem kötöttek külön előzetes megállapodást (BH 2017.178.).
- [71] A bűnszövetség a többszöri adásvétel által akkor is megvalósul, ha a visszatérően ismétlődő tényállásszerű magatartásokat - a több bűncselekményt - a kábítószer-kereskedelem különös részi tényállása törvényi egységbe foglalja (BH 2017.178.).
- [72] A bűnszövetség megállapítása nem kizárt az olyan esetekben sem, amikor az elkövetők két vagy több cselekmény megvalósítását határozzák el és kezdik meg, vagy fejezik be, de a cselekmények törvényi egységet alkotnak (BH 2015.215.).
- [73] A bűnszövetség létrejöttének további feltétele, hogy a bűncselekmény alanya akár tettesként, akár részesként két vagy több személy legyen, az elkövetők megállapodása több bűncselekmény elkövetésére irányuljon, továbbá, hogy a megállapodás a cselekmények elkövetését időben megelőzze.
- [74] A bűnszövetség megállapítható akkor is, amikor az elkövetők két vagy több cselekmény megvalósítását határozzák el, és kezdik meg vagy fejezik be, de a cselekményeik törvényi egységet alkotnak. Bűnszövetségben elkövetés megállapítása egy rendbeli természetes egységet képező bűncselekmény megállapítása esetén sem kizárt. Ilyen bűncselekmény a Btk. 176. § (1) bekezdése szerinti kábítószer-kereskedelem büntette, amelynél az azonos tényállás alapesetét külön-külön is kimerítő cselekmények az 1/2007. BJE határozat I. pontját figyelembe véve természetes egységet képeznek (BH 2018.244.).
- [75] Az előzetes megállapodás fogalma nem értelmezhető akként, hogy arra szükségképpen a legelső bűncselekmény (vagy részcselekmény) megkezdése előtt kell sort keríteni, és azt az elkövetések során kialakuló egyértelműen felismerhető megállapodás már nem merítheti ki. Amennyiben valaki ahhoz, hogy rendszeresen bűncselekményeket követhessen el, ugyancsak rendszeresen számíthat más személy ehhez szükséges - ugyancsak bűncselekményt megvalósító - közreműködésére, és veszi igénybe azt; akkor megalapozott az a következtetés, hogy a végrehajtás során az újabb és újabb, egyes részcselekményeket már időben is megelőző megállapodás, megegyezés van. A kábítószer-kereskedelem során a tartós és rendszeres szállítói-megrendelői kapcsolat, az annak keretében megvalósuló adásvételek előzetes megállapodáson nyugvó, előre megszervezett ügyletek (BH 2017.178.).
- [76] A terheltek több bűncselekmény elkövetését határozták el, a kereskedésben az elkövetést összehangolták, amellyel a bűncselekmények elkövetésére berendezkedtek, azt vagyonforrásnak tekintették. Az irányadó tényállás szerint az I. rendű, V. rendű és VI. rendű terheltek kölcsönösen

ismerték egymás kábítószer beszerzésére vonatkozó igényeit, az üzleti kapcsolat azon az előzetes megállapodáson alapult, hogy meghatározott áron, az egyeztetés során meghatározott mennyiségben, rendszeres időközönként egymásnak kábítószer értékesítenek és azzal anyagi haszonra tegyenek szert. A terheltek a kábítószer beszerzésében és értékesítésében szervezeten együttműködtek, az irányadó tényállásból egyértelműen kirajzolódik a tartós szállítói-megrendelői kapcsolat.

- [77] Minderre figyelemmel a bíróság a jogerős határozatban törvényesen minősítette a terheltek, így a VI. rendű terhelt által elkövetett kábítószer-kereskedelem büntettét bünszövetségben elkövetettnek, az ezt támadó felülvizsgálati indítvány nem megalapozott.
- [78] A törvénysértő minősítés hiányában elesett a kiszabott büntetés vizsgálhatósága.
- [79] A kiszabott büntetés önmagában nem támadható. Erre nézve az ítélkezési gyakorlat következetes. Ha a felülvizsgálattal érintett cselekmények vonatkozásában anyagi jogszabálysértés nincs, a büntetés önálló vizsgálatára az 1998. évi XIX. törvény 416. § (1) bekezdés b) pontja nem biztosít lehetőséget (EBH 2011.2387.). A 2018. július 1. napja utáni helyzetben ugyanez értendő a 2017. évi XC. törvény 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára.
- [80] A kiszabott büntetés csak akkor tekinthető törvénysértőnek, és esik felülvizsgálat alá, ha az - a minősítésen túl - a büntetőtörvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközve a nemében és/vagy mértékében törvénysértő (BH 2012.239., BH 2005.337., BH 2016.264. II.). Ilyen törvénysértésre viszont a VI. rendű terhelt védője nem hivatkozott, és illet a Kúria sem észlelt.
- [81] Egyébiránt a Btk. 176. § (1) bekezdésében foglalt cselekmény büntetési tétele két évtől nyolc évig, míg a (2) bekezdés a) pontja alapján a bünszövetségben történő elkövetés öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Ennélfogva a kiszabott szabadságvesztés a bünszövetség mellőzése esetén is a két évtől nyolc évig terjedő büntetési tétel keretei között maradna, s a joghátrány megváltoztatására ebben az esetben sem lenne törvényes lehetőség.
- [82] 3. A Kúria a VI. rendű terhelt tekintetében hivatalból elvégzett vizsgálata [Be. 659. § (6) bekezdés] során felülvizsgálatot megalapozó ún. feltétlen (abszolút) eljárási szabálysértést [Be. 649. § (2) bekezdés] nem észlelt.

Az együttes indítvány elvi tartalma

- [83] Az V. rendű és VI. rendű terhelt tekintetében a bünszövetségben elkövetés törvénysértő megállapításával a bűncselekmény minősítése és a kiszabott büntetés törvénysértő. Az V. rendű terhelt tekintetében a másodfokú bíróság nem biztosította a másodfellebbezés lehetőségét.

A dö A döntés elvi tartalma

- [84] Az V. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa a törvényben kizárt. A nem egyidejűleg elkövetett kábítószer-kereskedelem büntette és kábítószer birtoklásának vétsége egymással nem alaki, hanem anyagi bűnhalmazatot képez. Ezért ha a másodfokú bíróság mondta ki a terhelt bűnösségét az utóbbi bűncselekményben is, de nem biztosította a másodfellebbezés lehetőségét és ítéletét jogerősítette, az ítélete nem emelkedett jogerőre, márpedig felülvizsgálatnak kizárólag a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen van helye.

A A VI. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa nem alapos. A bünszövetségben elkövetett kábítószer-kereskedelem büntettének minősítés törvényes, így a kiszabott büntetés önmagában nem vizsgálható.

Záró Záró rész

- [85] A kifejtettek értelmében a Kúria - a Be. 660. § (1) bekezdés főszabálya alapján tanácsulésen, a Be. 655. § (1) bekezdés főszabálya szerinti összetételben eljárva - az V. rendű és VI. rendű terhelt védői felülvizsgálati indítványának nem adott helyt: a megtámadott határozatot nem ügydöntő végzéssel a VI. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta [Be. 662. § (1) bekezdés], míg az V. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványát mint a törvényben kizárt indítványt a Be. 656. § (1) bekezdés a) pontja alapján elutasította.
- [86] A Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás lefolytatására a harmadfokú bírósági

eljárás szabályait az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A harmadfokú bíróság határozatával szemben viszont a Be. nem biztosítja a fellebbezés lehetőségét, ami következik a Be. 458. § (3) bekezdésből is, s attól eltérő rendelkezést a Be. XC. Fejezete sem tartalmaz. A végzés ellen tehát nincs helye fellebbezésnek. Felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulata zárja ki. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig rögzíti, hogy az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

B Budapest, 2019. november 26.

. Felek István s. k. a tanács elnöke, Dr. Domonyai Alexa s. k. előadó bíró, Dr. Gimesi Ágnes s. k. bíró

A kiadmány hitelül:

Mátyás Gyöngyi
bíróság ügyintéző